

ТЕМАТИЧНИЙ НАПРЯМОК 1

ПРАВООХОРОННІ ОРГАНИ УКРАЇНИ: ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ

Роман Василевський

*аспірант кафедри кримінального права та процесу,
економічної безпеки та правоохоронної діяльності
Західноукраїнського національного університету*

Ольга Карпетян

*доцент кафедри кримінального права і процесу,
економічної безпеки та правоохоронної діяльності
Західноукраїнського національного університету*

ДО ПИТАННЯ СУТНОСТІ ЗАПОБІЖНОЇ ДЕТЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У сучасному законодавстві України відсутнє визначення поняття «детектив», тому звернемось до доктринальних джерел з цієї тематики. Сучасні українські енциклопедичні видання визначають детектива (англ. detective – сищик, від disclosure – розкриття) як агента розшуку [1]. Детектив сприймається як особа, яка має відношення передусім до правоохоронної системи. Однак, у науці існують певні протилежні точки зору стосовно розуміння правоохоронної діяльності, а також стосовно віднесення приватного сектору до суб'єктів здійснення правоохоронної діяльності. Детектив має багато спільного із професією слідчого в українській правовій системі, але діяльність детектива традиційно мала більш універсальний характер. Кримінальний процес США та Великої Британії не містить таких стадій як дізнання чи досудове слідство та чіткого розмежування слідчої та оперативно-розшукової діяльності.

Під запобіжною приватною детективною діяльністю слід розуміти правоохоронну діяльність, що здійснюється у встановленій формі приватними детективами та їх об'єднаннями, функціональний зміст та мета якої полягає у негайному інформуванні правоохоронних органів про факти злочинної діяльності. Загальна запобіжна роль приватних детективів урегульована загальним законодавством, дія якого розповсюджується на усіх громадян.

Окремими вченими зазначається, що приватна детективна діяльність відрізняється від правоохоронної діяльності, здійснюваної державними органами, за такими ознаками: а) приватна детективна діяльність здійснюється на договірній основі й розрахована на отримання прибутку; б) приватна детективна діяльність базується на

договірних відносинах; в) особи, які здійснюють приватну розшукову діяльність, не наділені повноваженнями посадових осіб правоохоронних органів і в разі порушення своїх обов'язків несуть відповідальність в іншому порядку, ніж посадові особи державних правоохоронних органів. Компетенція цих структур закінчується (переходить до державних правоохоронних органів) у разі скоєння злочинних дій стосовно клієнта [2]. У зв'язку із зазначеним можемо порівняти державну та приватну детективну діяльність за такими ознаками (табл 1).

Таблиця 1

**Порівняння державної та приватної детективної діяльності
[1]**

Назва ознаки	Державна детективна діяльність	Приватна детективна діяльність
Спрямованість діяльності	Правоохоронна	Правоохоронна
Основний замовник діяльності	Суспільство, держава	Фізична або юридична особа
Характер діяльності	Публічний	Приватний
Суб'єкт здійснення діяльності	Посадова особа (державний службовець), державний орган	Недержавні організації, приватні особи
Оплачуваність діяльності	Безоплатне виконання обов'язків	Оплатне надання послуг
Основний законодавчий акт	Чинний. Закони України «Про Національне антикорупційне бюро України», «Про Національну поліцію».	Не існує
Межі діяльності	Передбачені законом	Не заборонені законом
Місце запобігання злочинності в цілепокладанні основної діяльності	Безпосереднє	Опосередковане
Види злочинів, щодо яких здійснюється запобігання	Визначені законодавством види злочинів (особливо тяжкі злочини; корупційного характеру)	Не визначено
Механізм впливу	Безпосередній вплив	Опосередкований вплив (у разі виявлення ознак будь-якого злочину інформування правоохоронних органів)
Відповідальність за невжиття заходів	Кримінальна відповідальність, як спеціального суб'єкта злочину	Не передбачено. Настає на загальних підставах.

На підставі узагальнення зазначених ознак, доходимо висновку, що запобіжна детективна діяльність – урегульована законодавством правоохоронна діяльність, що здійснюється визначеними відповідальними суб'єктами (детективами) у встановленій формі, функціональний зміст та мета якої полягає у перешкоджанні дії детермінантів злочинності та її проявів, протидії конкретним видам злочинів (особливо тяжкі; корупційного характеру), упередження злочинності в цілому.

Перелік використаних джерел

1. Семенишин М. О., Бесчастний В. М., Вітвіцький С. С. Детективна діяльність в механізмі запобігання злочинності: колект монографія. Київ: ВД «Дакор», 2020. 160 с.

2. Ступник Я. В. Про кримінологічну складову політики протидії наркозлочинності. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2012. Вип. 18. С. 132–135

Лілія Вовчелюк

*студентка магістратури юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету*

Андрій Колесніков

*доцент кафедри кримінального права і процесу,
економічної безпеки та правоохоронної діяльності
Західноукраїнського національного університету*

ІНФОРМАЦІЙНИЙ СУПРОВІД ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Результативність діяльності правоохоронних органів у боротьбі зі злочинністю безпосередньо залежить від якісного, своєчасного і достатнього інформаційно-аналітичного забезпечення цієї діяльності. Застосування новітніх інформаційних і телекомунікаційних технологій дозволяє інтегрувати й опрацьовувати величезну кількість даних, що містяться у відкритих джерелах інформації та спеціалізованих аналітично-інформаційних систем, отримуючи при цьому нові знання кримінологічного та оперативно-розшукового характеру.

Важливим напрямом підвищення ефективності правоохоронної діяльності щодо боротьби зі злочинністю та охорони громадського